PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

styczeń
2014 r.

PROJEKT BADAWCZY:
KONFERENCJI PRZEDSIĘBIORSTW FINANSOWYCH W POLSCE ORAZ KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW

Informacja sygnalna

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

dr Piotr Białowolski

styczeń 2014 r.

Projekt badawczy:
Konferencji Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce oraz Krajowego Rejestru Długów

Informacja sygnalna

Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP)

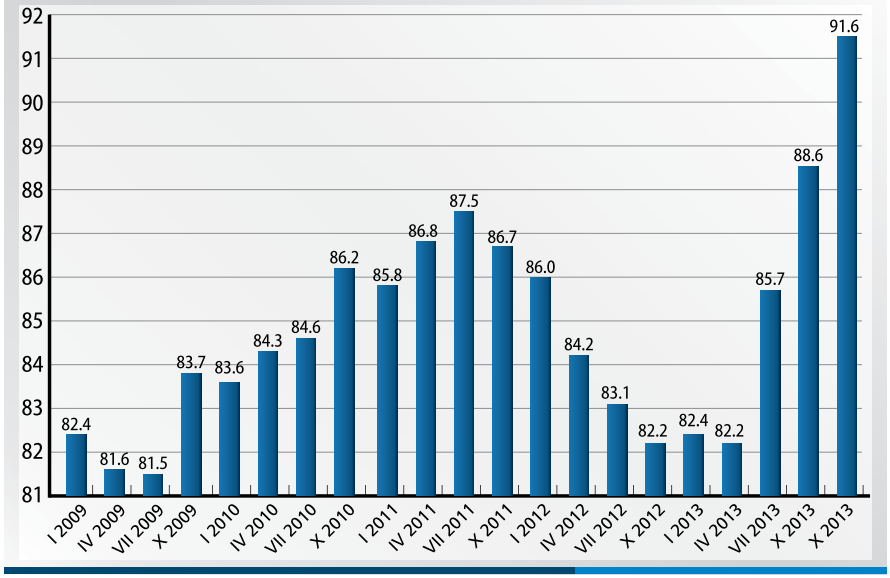

W styczniu 2014 r., trzeci kwartał z rzędu bardzo znacząco wzrosła wartość Indeksu Należności Przedsiębiorstw (INP). Na początku 2014 r. INP po raz pierwszy w historii badania (od 2009 r.) przekroczył poziom dziewięćdziesięciu punktów, osiągając wartość 91,6. W przeciągu trzech kwartałów wzrost wskaźnika wyniósł prawie 10 punktów, podczas gdy przeciętne zmiany z kwartału na kwartał w ostatnich pięciu latach wynosiły zaledwie 1,2 punktu. Ta dynamiczna poprawa wskazuje, że aktualne procesy mające miejsce w polskiej gospodarce bardzo pozytywnie oddziałują na sektor przedsiębiorstw. Zachodzące zmiany pozwalają przede wszystkim poprawić firmom obsługę zobowiązań, ale są też bardzo dobrym prognostykiem wzrostu gospodarczego w kolejnych kwartałach. Obserwując bardzo dynamiczną poprawę INP, można spodziewać się, że już w pierwszym kwartale 2014 r. tempo wzrostu PKB liczone w ujęciu rocznym zbliży się do poziomu 4,3%.

INP jest odzwierciedleniem stanu i opinii przedsiębiorców dotyczących sześciu obszarów związanych z należnościami: stanu i prognozy problemów z ich egzekwowaniem; przeciętnego odsetka przeterminowanych należności w portfelu firmy; średniego okresu przeterminowania; odsetka firm w gospodarce, które na skutek problemów z należnościami nie mogą terminowo regulować swoich płatności; a także przeciętnego odsetka kosztów związanych z nieterminowymi płatnościami ze strony klientów/kontrahentów. W bieżącym badaniu do poprawy sytuacji w obszarze należności przyczyniło się pięć z sześciu składowych wskaźnika. Znaczący wzrost INP związany jest w największym stopniu z poprawą oceny portfela należności. Dotyczy to zarówno stanu, jak i prognozy portfela należności.

Można przypuszczać, że tak pozytywne nastroje w obszarze należności swoje odzwierciedlenie znajdą w zyskach przedsiębiorstw, a także będę sprzyjać ich aktywności inwestycyjnej.

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów polskich przedsiębiorców – stan bieżący

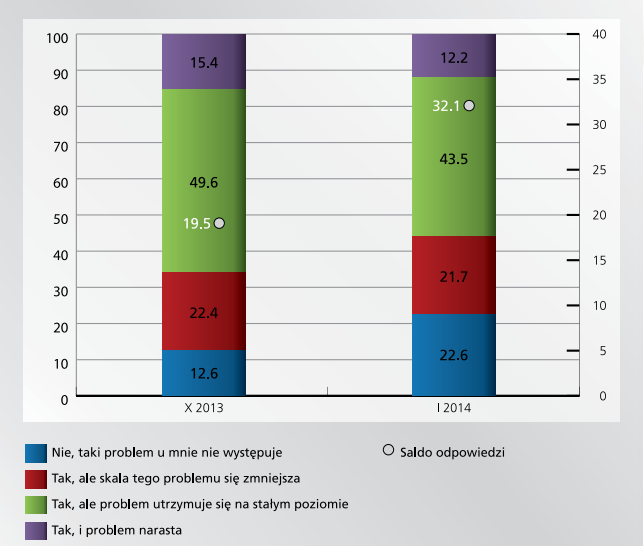

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów polskich przedsiębiorców – przewidywania

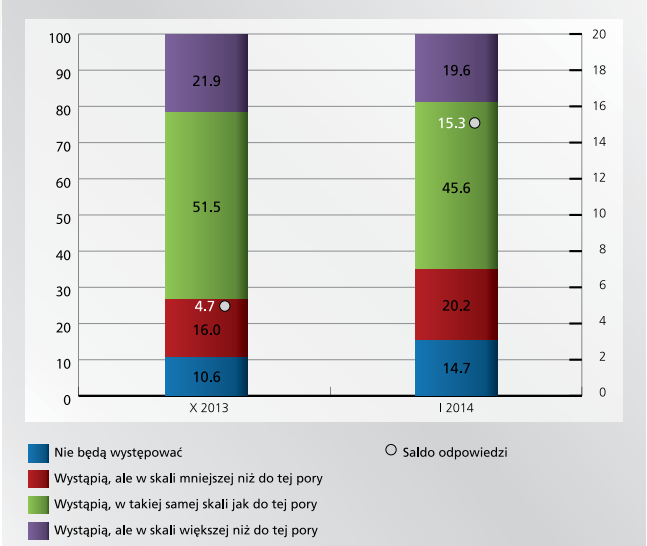

Sytuacja przedsiębiorstw w obszarze należności jest obecnie najlepsza w całej historii badania (od stycznia 2009 r.). Do pozytywnego obrazu w znacznej mierze przyczynił się najniższy w historii odsetek firm, w których problem z odzyskiwaniem należności narasta – obecnie jedynie co ósma firma ma rosnące problemy z odzyskiwaniem należności. Dodatkowo, najwięcej firm w historii badania (22,6%) zadeklarowało, że problem opóźnień w ogóle ich nie dotyczy. Tak znacząca poprawa związana jest z lepszą sytuacją finansową przedsiębiorstw, która sprawia, iż nie muszą one walczyć o przetrwanie i nie są zmuszone przez opóźnienia wymuszać na swoich kontrahentach darmowego kredytu kupieckiego. Poprawa w obszarze spływu należności może być także impulsem do rozpoczęcia odkładanych wcześniej projektów inwestycyjnych. W warunkach regularnej obsługi należności przez klientów polskich firm, zdecydowanie zmniejsza się ryzyko utraty płynności. Co więcej, banki mogą zwiększyć podaż kredytu. W konsekwencji, rozpoczynanie projektów inwestycyjnych stanie się łatwiejsze.

W ślad za korzystną sytuacją w obszarze diagnozy portfela należności, znacząco poprawiła się również prognoza sytuacji w tym obszarze na najbliższe miesiące. Również tutaj optymizm osiągnął najwyższy poziom w całej pięcioletniej historii badania, a sygnały poprawy obserwowane są już piąty kwartał z rzędu. W bieżącym badaniu saldo odpowiedzi na pytanie o prognozę portfela należności wzrosło do +15,3 pp., a warto podkreślić, że na koniec 2012 roku wynosiło zaledwie -20,9 pp. Poprawa prognozy należności wynika przede wszystkim z najwyższego w historii odsetka firm, które spodziewają się spadku problemów z odzyskiwaniem należności oraz tych, które spodziewają się, że takie problemy w ogóle nie będą występować.

Odsetek należności nieuregulowanych w portfelu polskich przedsiębiorstw

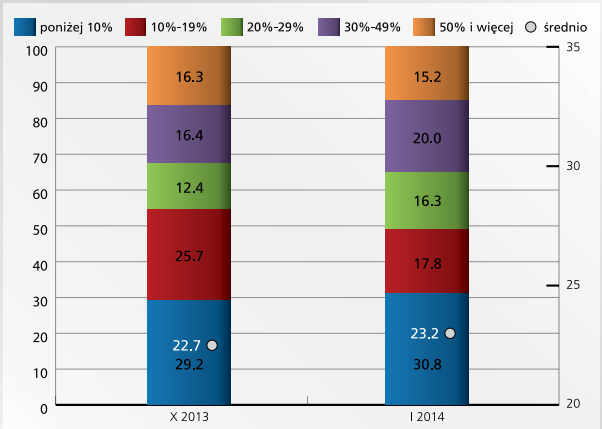

Struktura terminowa należności przeterminowanych w polskich przedsiębiorstwach

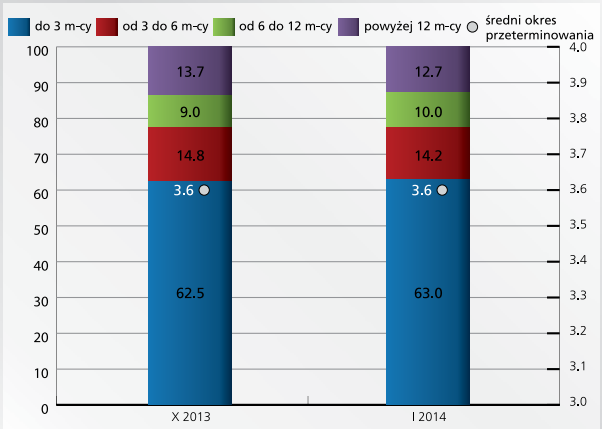

W okresie od kwietnia do października 2013 r. odsetek przeterminowanych faktur w portfelach należności polskich firm posiadających problem z odzyskiwaniem należności spadł z najwyższego (27,7%) do najniższego (22,7%) poziomu w pięcioletniej historii badania Portfel należności polskich przedsiębiorstw. Obecny wynik (23,2%) jest drugim najniższym w całej pięcioletniej historii badania. Dodatkowo, warto podkreślić bardzo znaczący wzrost odsetka firm, które w ogóle nie mają problemu z odzyskiwaniem należności (wzrost z 12,6% do 22,6%). Co więcej, w grupie firm, które mają problem z odzyskiwaniem należności, 30,8% deklaruje, że należności przeterminowane stanowią mniej niż 10% ogółu należności. W rezultacie, w przypadku około połowy polskich firm, mniej niż jeden złoty na dziesięć nie spłynął w terminie.

Firmy posiadające w swoich portfelach należności przeterminowane oczekują na opóźnione faktury nieznacznie krócej niż miało to miejsce 3 miesiące temu. Obecnie przeciętny okres przeterminowania faktur wynosi poniżej 3 miesięcy i 18 dni. Do najniższego poziomu w historii spadł udział faktur opóźnionych o ponad 6 miesięcy.

Obecne wyniki wskazują, że jedynie 22,8% faktur, które nie zostały zapłacone w terminie jest opóźnione o ponad pół roku. Prawie 2/3 ogółu zaległości nie przekracza natomiast 3 miesięcy.

Odsetek przedsiębiorstw wskazujących na podejmowanie wybranych działań w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów

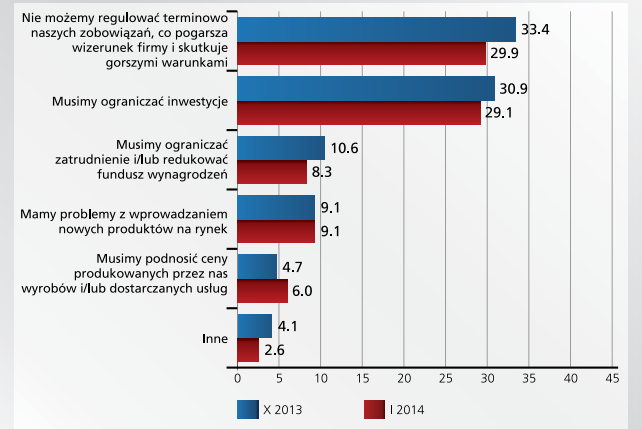

Odsetek przedsiębiorstw, których koszty ponoszone w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów wynoszą

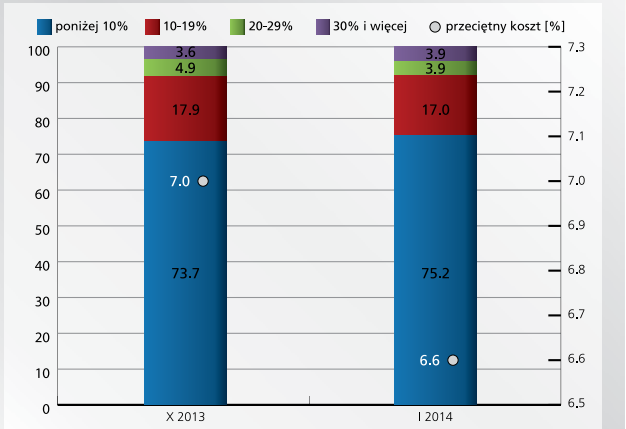

W badaniu Portfel należności polskich przedsiębiorstw przeprowadzonym w styczniu 2014 r. spadło znaczenie wszystkich barier z wyjątkiem bariery związanej z możliwością wprowadzania nowych produktów na rynek. Na utrudnienia w regulowaniu własnych należności mogące skutkować powstawaniem zatorów płatniczych wskazuje obecnie 29,9% firm w polskiej gospodarce. Względem sytuacji sprzed trzech miesięcy oznacza to spadek o 3,5 pp., a w porównaniu do sytuacji sprzed pół roku aż o prawie 5 pp. Na barierę inwestycyjną wskazywało zaś 29,1% ogółu badanych firm, co oznacza spadek o 1,8 pp. względem poprzedniego kwartału, oraz o prawie 4 pp. względem sytuacji obserwowanej sześć miesięcy temu. Zarówno bariera inwestycyjna, jak i bariera związana z trudnościami w regulowaniu zobowiązań są obecnie na najniższym poziomie w całej historii badania. Kolejne konsekwencje opóźnień są zdecydowanie rzadziej wskazywane przez przedsiębiorców biorących udział w badaniu. Na skutek problemów z otrzymywaniem należności 8,3% przedsiębiorstw ogranicza zatrudnienie lub tnie pensje pracowników, 9,1% ma problemy z wprowadzaniem produktów na rynek, a 6% firm w Polsce (wobec 4,7% poprzednio i 5,8% przed pół rokiem) zwraca uwagę na konieczność podnoszenia cen.

Wraz z obserwowaną już trzeci kwartał z rzędu bardzo dynamiczną poprawą sytuacji w obszarze należności, spadają koszty ponoszone przez przedsiębiorców w związku z nieterminową obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów. Obecnie wydatki na te cele stanowią 6,6% ogółu kosztów przedsiębiorstw i są najniższe w całej historii badania. Są one niższe aż o 1,3 pp. od średniej z ostatnich dwudziestu kwartałów oraz o 2 pp. poniżej maksimum z kwietnia 2009 r.